

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

kwiecień-maj-czerwiec

Nr 43
(2/2018)

WYDZIAŁ ZAMIEJSKOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPURKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIĘKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JULDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLOU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 | e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Spis treści

Artykuły

ANGELIKA CIŻYŃSKA *Zasadność istnienia Trybunału Stanu w systemie organów państwa Rzeczypospolitej Polskiej* | 9

JAKUB KOZŁOWSKI *Zasada pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej jako strukturalna podstawa systemu prawa unijnego* | 29

ANNA GRZYWACZ *Problematyka wymogu oryginalności w prawie autorskim w świetle orzecznictwa w Europie - Polsce i Hiszpanii* | 41

GRZEGORZ TYLEC *Monitoring wizyjny jako ingerencja w sferę dóbr osobistych* | 56

PAWEŁ JUŚCIŃSKI, PRZEMYSŁAW PIOTR JUŚCIŃSKI *Ochrona wizerunku contra wolność prasy: publikowanie fotografii oskarżonego w świetle polskich regulacji i orzecznictwa ETPC* | 79

MAREK BIELECKI *Zakres wolności religijnej w domach pomocy społecznej. Uwagi na kanwie wyroków WSA w Lublinie z 11 grudnia 2012 r. (II SA/Lu 897/12) i WSA w Gliwicach z 12 kwietnia 2016 r. (IV SA/G1 757/15)* | 103

JAN KLUZA *Wniosek o ściganie przestępstwa w procesie karnym* | 121

KAROLINA PAŁKA *Penalizacja kłamstwa o Auschwitz na przykładzie systemów prawnych wybranych krajów* | 132

ADRIAN ROMKOWSKI *„Sprawstwo kierownicze” i „sprawstwo polecające” w perspektywie podstaw odpowiedzialności za wykroczenia* | 145

GRZEGORZ WOLAK *O pojęciu pracownika z art. 218 § 1a k.k.* | 159

ANDRZEJ PIECZYWOK *Podstawowe kategorie etyczno-prawne i organizacyjne w pracy zawodowej funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa publicznego* | 183

MAGDALENA JASKULSKA *Odpowiedzialność materialna pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy* | 201

JUDYTA PRZYŁUSKA-SCHMITT *Bitcoin – ujęcie w polskim prawie podatkowym* | 243

ARTUR LIS, SYLWESTER BORYS *Wpływ niemieckich rozwiązań ustrojowych na władzę ustawodawczą w Polsce (zarys zagadnienia)* | 253

KAROLINA PAŁKA, MAREK STOLORZ *Bankomaty i wpłatomaty obsługujące kryptowaluty – problemy prawne* | 285

PAWEŁ KOŁEK *Usługi medyczne - zwolnienie z podatku od towarów i usług* | 300

MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRUHLAYĄ *Personel jako najważniejszy element marketingu mix w przedsiębiorstwie turystycznym* | 321

ROBERT PARUZEL *Problem innowacji – ujęcie teoretyczne* | 334

ZBIGNIEW KLIMIUK *Metody i formy popierania polskiego eksportu w okresie międzywojennym. Pośrednie formy popierania eksportu (część III)* | 347

TOMASZ GUZIK *Ocena instytucji klauzuli arbitrażowej z perspektywy ekonomicznej analizy prawa* | 369

MAŁGORZATA SZRENIAWSKA *Urzędowe kontrole żywności* | 381

Glosa

SŁAWOMIR ZWOLAK *Glosa do wyroku NSA z dnia 29 sierpnia 2017 r., I OSK 3017/15* | 391

Sprawozdanie

ARTUR LIS *Jubileuszowa pielgrzymka do Rzymu na 100-lecie KUL* | 402

Contents

Articles

ANGELIKA CIŻYŃSKA *The legitimacy of the existence of the State Tribunal in the system of organs of the state of the Republic of Poland* | 9

JAKUB KOZŁOWSKI *Principle of the primacy of European Union law as a structural basis of the EU law system* | 29

ANNA GRZYWACZ *The requirement of originality in copyright law in light of the European - Polish and Spanish Judgments* | 41

GRZEGORZ TYLEC *Video monitoring as infringement of moral rights* | 56

PAWEŁ JUŚCIŃSKI, PRZEMYSŁAW PIOTR JUŚCIŃSKI *Protecion of the person's image contra freedom of the press: publishing photographs of the accused in light of Polish regulations and the ECHR case law* | 79

MAREK BIELECKI *The scope of religious freedom in residential homes. Comments on the basis of the sentences of Provincial Administrative Court in Lublin from the 11th of December 2012 (II SA/Lu 897/12) and Provincial Administrative Court in Gliwice from the 12th of April 2016 (IV SA/G1 757/15)* | 103

JAN KLUZA *Application for prosecuting offense in a criminal trial* | 121

KAROLINA PALKA *Penalization of the Auschwitz denial by the example of the legal system in selected countries* | 132

ADRIAN ROMKOWSKI *„Administering the perpetration” and „ordering the perpetration” in the perspective of basis of liability for contraventions* | 145

GRZEGORZ WOLAK *About the notion of employee under art.218 §1a Penal Code* | 159

ANDRZEJ PIECZYWOK *Basic ethical and legal categories in the professional work of officers of public security services* | 183

- MAGDALENA JASKULSKA *Material liability of the employee for the damage caused to the employer* | 201
- JUDYTA PRZYŁUSKA-SCHMITT *Bitcoin - an approach to Polish tax law* | 243
- ARTUR LIS, SYLWESTER BORYS *Influence of German political solutions on the legislative branch in Poland (outline of the issue)* | 253
- KAROLINA PALKA, MAREK STOLORZ *Legal problems of cryptocurrences ATMS* | 285
- PAWEŁ KOŁEK *Medical services - exemption from a tax on goods and services* | 300
- MARCIN MOLENDNA, MARTA KRUHLAYA *Personnel as an essential element of marketing mix in the tourism industry* | 321
- ROBERT PARUZEL *The problem of innovation - a theoretical approach* | 334
- ZBIGNIEW KLIMIUK *Indirect methods and forms of promoting Polish exports in the interwar period (part III)* | 347
- TOMASZ GUZIK *The Evaluation of Arbitration Clause from the perspective of Economic Analysis of Law* | 369
- MAŁGORZATA SZRENIAWSKA *Official food inspections* | 381

Gloss

- SŁAWOMIR ZWOLAK *Gloss to the judgment of the Supreme Administrative Court of 6 July 2017 file ref. II OSK 2766/15* | 391

Report

- ARTUR LIS *The Jubilee Pilgrimage to Rome on the 100th Foundation's Anniversary of John Paul II Catholic University of Lublin* | 402

Małgorzata Szreniawska

Urzędowe kontrole żywności

Official food inspections

I. Wstęp

W celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności (jako dziedziny bezpieczeństwa wewnętrznego) ustawodawca wprowadził urzędowe kontrole żywności. Jako bezpieczeństwo żywności należy rozumieć ogół warunków, które muszą być spełniane, a które dotyczą w szczególności: 1) stosowanych substancji dodatkowych i aromatów; 2) poziomów substancji zanieczyszczających; 3) pozostałości pestycydów; 4) warunków napromieniania żywności; 5) cech organoleptycznych, a także ogół działań, które muszą być podejmowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu żywnością – w celu zapewnienia zdrowia i życia człowieka¹.

Analizę dotyczącą bezpośrednio kontroli żywności należy rozpocząć od definicji urzędowej kontroli żywności, która to na mocy ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym jest definicją legalną. W myśl art. 2 pkt 1 w/w rozporządzenia kontrola urzędowa oznacza każdą formę kontroli, którą właściwy organ lub

---

¹ Art. 3 ust. 3 pkt 5 ustawy dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 149), dalej u.b.ż. W przedmiocie bezpieczeństwa wewnętrznego oraz żywnościowego zob. A. Hadzik, *Straż Graniczna – misja dla bezpieczeństwa*, [w:] S. Mazur, M. Ostrowska, M. Zawartka (red.), *Rola i zadania instytucji bezpieczeństwa wewnętrznego*, Katowice 2016, s. 312-313; M. Karpiuk, N. Szczęch, *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe*, [w:] M. Karpiuk (red.), *System Bezpieczeństwa Narodowego*, t. I, Olszyn 2017, s. 158-160. M. Czuryk, K. Dunaj, M. Karpiuk, K. Prokop, *Bezpieczeństwo państwa. Zagadnienia prawne i administracyjne*, Olszyn 2016, s. 17-19; M. Karpiuk, *Prawne podstawy bezpieczeństwa*, [w:] A. Żukowski, M. Hartliński, W.T. Modzelewski, J. Więclawski (red.), *Podstawowe kategorie bezpieczeństwa narodowego*, Olsztyn 2015, s. 64-70; M. Czuryk, *Prawne podstawy bezpieczeństwa narodowego*, [w:] J. Pawłowski (red.), *Podstawy bezpieczeństwa współczesnego państwa (podmiotu). Implikacje*, Warszawa 2015, s. 533-536.

Wspólnota wykonuje do celów sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym, regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i ich dobrostanu. Tak szeroko ujęta definicja kontroli pozwala przyjąć, że organy prowadzące kontrolę, zgodnie z prawem krajowym mają prawo podejmować wszelkie czynności kontrolne mające na celu sprawdzenie zarówno zdrowia zwierząt, jak również ich dobrostanu. Dodać przy tym należy, że definicja określona w rozporządzeniu dotyczy kontroli urzędowej nie tylko żywności, ale wszelkich środków mających na celu końcowy produkt czyli żywność. Uszczegółowienie definicji kontroli odnosi się również do wprowadzenia we wskazanym rozporządzeniu definicji sprawdzenia oznaczającego badanie i rozważenie stosownych dowodów, czy określone wymagania zostały spełnione, definicji prawa paszowego definiującego przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne dotyczące pasz w ogólności oraz bezpieczeństwa pasz, zarówno na poziomie wspólnotowym jak i krajowym. Z kolei prawo paszowe obejmuje wszystkie etapy produkcji, przetwarzanie i dystrybucji pasz oraz wykorzystanie pasz, a także wprowadza pojęcie organu właściwego w zakresie urzędowej kontroli. Właściwym organem jest, zgodnie z treścią rozporządzenia, organ centralny Państwa Członkowskiego właściwy do organizowania kontroli urzędowych lub jakikolwiek inny organ któremu przyznano taką kompetencję. Pojęcie to obejmuje również, tam gdzie jest ono stosowne, odpowiedni organ państwa trzeciego.

Przyjęta przez rozporządzenie definicja kontroli de facto wypełnia również przesłanki nadzoru, za który w doktrynie przyjęło się uważać działania dające organom kontrolującym możliwość władczego wpływania na podmiot kontrolowany. W tym zakresie zwrócić należy uwagę, że poprzez wprowadzenie do rozporządzenia definicji sprawdzenia, organy władne do przeprowadzenia kontroli urzędowych mają możliwość wykorzystania wszelkich dowodów mających na celu zbadanie czy zostały spełnione przesłanki dotyczące bezpieczeństwa żywności.

II. Zasady, organy, systemy urzędowej kontroli żywności

Zasady, organy oraz systemy urzędowej kontroli żywności uregulowane zostały w dziale V u.b.ż. Przeprowadzenie urzędowych kontroli żywności (w zakresie bezpieczeństwa żywności) powierzono zostało, stosownie do art. 4 rozporządzenia nr 882/2004, organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej, organom Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, organom Inspekcji Weterynaryjnej, organom Wojskowej

Inspekcji Weterynaryjnej, a także innym organom w zakresie posiadanych przez nie kompetencji².

Przyjęta w u.b.ż. zasada kompleksowości u.b.ż. wyrażona została w przepisach jako zasada na mocy której kontrolą zostały objęte wszystkie etapy produkcji żywności. W tym też zakresie organy właściwe przeprowadzają kontrolę począwszy od produkcji pasz po etap końcowy wyprodukowanego towaru³.

Zgodnie z treścią art. 73 ust. 4 u.b.ż. zakresem kontroli objęta została żywność genetycznie zmodyfikowana oraz organizmy genetycznie zmodyfikowane przeznaczone do wykorzystania jako żywność w zakresie uregulowanym w rozporządzeniu nr 1829/2003, rozporządzeniu nr 1830/2003 oraz rozporządzeniu (WE) nr 1946/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych⁴ oraz wszystkie istotne dane i informacje potwierdzające zapewnianie zgodności z rozporządzeniem nr 1924/2006 w zakresie stosowanych przez podmiot działający na rynku spożywczym oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych.

Koszty kontroli przeprowadzanej przez Państwową Inspekcję Sanitarną ponoszą zasadniczo podmioty działające na rynku spożywczym i podlegające urzędowym kontrolom. W tym też zakresie ponoszone opłaty dotyczą sytuacji, gdy w wyniku tych czynności zostaną stwierdzone przez kontrolujących niezgodności z przepisami prawa żywnościowego, w tym jeżeli zachodzi konieczność pobrania próbek żywności albo materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością do badań i wykonania badań laboratoryjnych w celu potwierdzenia niezgodności, związanych z przeprowadzeniem ponownych czynności kontrolnych w celu sprawdzenia, czy niezgodności wskazane powyżej zostały usunięte, a także związanych z przeprowadzaniem granicznych kontroli sanitarnych.

W ramach przyznanych uprawnień organy przeprowadzające kontrolę mają prawo do wstępu do pomieszczeń zakładu o każdej porze, badania procesów technologicznych i receptur w zakresie niezbędnym do zrealizowania celu kontroli, przeglądania ksiąg i innych dokumentów kontrolowanego zakładu, jeżeli jest to niezbędne ze względu na cel przeprowadzanej kontroli podejmowania innych czynności niezbędnych do wyjaśnienia sprawy, zgodnie z zakresem uprawnień w ramach urzędowych kontroli żywności, w tym nieodpłatnego pobierania

---

² Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORIN), Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), - Inspekcja Handlowa (IH).

³ P. Wojciechowski, *Zasada kompleksowości ukł (przeprowadzanie kontroli we wszystkich stadiach produkcji i obrotu żywnością)*, [w:] *Wspólnotowy model urzędowej kontroli żywności*, [online], Oficyna 2018, [dostęp: 2018.02.12].

⁴ Dz. Urz. UE L 287 z 05.11.2003.

próbek środków spożywczych lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w celu wykonania badań laboratoryjnych. Zwrócić należy jednak uwagę na fakt, że uzyskane przez organy kontrolne, w trakcie kontroli, informacje, dokumenty i inne dane stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy nie mogą być przekazywane innym organom ani ujawniane, jeżeli nie jest to konieczne ze względu na ochronę życia lub zdrowia człowieka, z wyłączeniem żądania sądu lub prokuratury w związku z toczącym się postępowaniem.

W toku kontroli badania laboratoryjne przeprowadzane są przez akredytowane laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej, laboratoria Inspekcji Weterynaryjnej oraz inne laboratoria, którym powierzono przeprowadzenie badań dla celów urzędowej kontroli żywności. Badania przeprowadzane w trakcie urzędowej kontroli żywności dotyczą materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Koszty badań finansowane są z budżetu państwa.

Jedną z form kontroli są graniczne kontrole sanitarne. Ustawodawca definiuje te kontrole jako kontrole obejmujące żywność pochodzenia niezwierzęcego oraz materiały lub wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, przywożone z państw trzecich. Kontrole graniczne obejmują żywność pochodzenia niezwierzęcego oraz materiały lub wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, wprowadzone na terytorium Unii Europejskiej przez przejście graniczne leżące na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i niepoddane w tym państwie granicznej kontroli sanitarnej, obejmowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej procedurą celną, z którą wiąże się dopuszczenie ich do obrotu. Zakres i sposób przeprowadzania granicznych kontroli sanitarnych określa rozporządzenie nr 882/2004⁵. Natomiast wykaz towarów, które podlegają kontroli granicznej określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie wykazu towarów, które podlegają granicznej kontroli sanitarnej⁶. Jednakże, stosownie do § 2 wskazanego rozporządzenia wykaz towarów określony w załączniku do rozporządzenia nie obejmuje towarów, dla których przepisy prawa żywnościowego Unii Europejskiej określają szczególne warunki przywozu.

Z powyższego rozporządzenia wynika, że właściwy organ państwa członkowskiego organizuje graniczne kontrole sanitarne na podstawie wieloletniego krajowego planu kontroli. Graniczne kontrole sanitarne są przeprowadzane w odpowiednim miejscu, łącznie z miejscem wprowadzenia towarów na terytoria państw członkowskich, miejscem dopuszczenia do swobodnego obrotu,

---

⁵ Dz.U.U.E.L.2004.165.

⁶ Dz. U. z 2011 r., poz. 272, Nr 1612.

magazynami, pomieszczeniami podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo paszowe lub żywnościowe dokonującego przywozu lub innych miejsc łańcucha paszowego i żywnościowego.

Wskazane rozporządzenie wyróżnia kontrolę bezpośrednią, która przeprowadzana jest z częstotliwością zależną od zagrożeń związanych z różnymi rodzajami pasz i żywności, historii zgodności z wymaganiami państwa trzeciego dotyczącymi danego produktu i zakładu pochodzenia oraz podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo paszowe lub żywnościowe dokonującego przywozu lub wywozu produktu, kontroli, które przeprowadził podmiot prowadzący przedsiębiorstwo paszowe lub żywnościowe dokonujący przywozu, gwarancji jakich udzielił właściwy organ państwa trzeciego pochodzenia.

Ustawodawca dopuszcza możliwość odstąpienia od granicznej kontroli sanitarnej w sytuacji gdy towary są przywożone lub wywożone w ilościach wskazujących na ich niehandlowy charakter, w tym w celu wykonania badań lub doświadczeń albo w celach reklamy⁷. Graniczne kontrole sanitarne przeprowadzają państwowi graniczni inspektorzy sanitarni na przejściach granicznych oraz państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni lub państwowi graniczni inspektorzy sanitarni właściwi ze względu na miejsce przeznaczenia towarów, siedzibę importera albo odbiorcy towarów, zgodnie z danymi wskazanymi we wniosku o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej lub określonych w dokumentach przewozowych towarzyszących towarom, a także w innych właściwych miejscach. Do obowiązków osoby odpowiedzialnej za przywóz lub wywóz towarów należy powiadomienie o tym fakcie właściwego państwowego granicznego inspektora sanitarnego nie później niż na 48 godzin przed planowanym przywozem lub wywozem towarów, a w przypadku środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie nie później niż na 24 godziny. Po zakończonej granicznej kontroli sanitarnej organ właściwy wydaje świadectwo, w którym stwierdza, że towary objęte kontrolą graniczną spełniają wymagania sanitarne. Jednakże, w sytuacji, gdy istnieje podejrzenie, że sprowadzone towary nie spełniają wymagań sanitarnych właściwy organ kontrolujący dokonuje urzędowego zatrzymania do chwili, gdy uzyska on wyniki przeprowadzonych kontroli urzędowych.

Ponadto, jeżeli towary nie spełniają wymagań bezpieczeństwa żywności, właściwy organ dokonuje zniszczenia takich pasz lub żywności lub wysłania z powrotem poza Wspólnotę. Właściwy organ ma również możliwość podjęcia innych środków, łącznie z wykorzystaniem pasz i żywności do innych celów niż

---

⁷ P. Wojciechowski, [w:] *Bezpieczeństwo żywności i żywienia. Komentarz*, LEX, [dostęp: 2018.02.12].

te do których były pierwotnie przeznaczone. W sytuacji, gdy pasza lub żywność zostały już wprowadzone do obrotu, organ właściwy ma obowiązek monitorować ewentualne zagrożenie. Dodać przy tym należy, że tranzyt żywności może odbywać się tylko w szczelnych środkach transportu spełniających wymagania sanitarne, zabezpieczonych przed ich niekontrolowanym otwarciem zgodnie z przepisami prawa celnego.

Szczegółowy tryb przeprowadzenia granicznych kontroli sanitarnych środków spożywczych odbywa się w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie granicznej kontroli sanitarnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością⁸. Rozporządzenie to określa między innymi szczegółowe warunki i zakres przeprowadzania granicznej kontroli sanitarnej środków spożywczych, dozwolonych substancji dodatkowych, innych składników żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz substancji pomagających w przetwarzaniu. Cytowane rozporządzenie nakłada na podmioty odpowiedzialne za towar obowiązek zgłoszenia właściwemu państwowemu granicznemu inspektorowi sanitarnemu partię towaru przywożonego z państw niebędących członkami Unii Europejskiej do granicznej kontroli sanitarnej, nie później niż 48 godzin przed przywozem, a następnie poinformować ten organ o nadejściu towaru. Zakres kontroli granicznej środków spożywczych obejmuje w szczególności: kontrolę dokumentacji zgłoszonej partii towaru określającej identyfikację i wielkość partii oraz pochodzenie towaru, a w szczególności nazwę i skład surowcowy, ustalenie, czy w czasie transportu nie wystąpiły okoliczności mające wpływ na jakość zdrowotną towaru przywożonego z zagranicy, dokonanie oględzin partii towaru, a w przypadku konieczności przeprowadzenia badań laboratoryjnych, pobranie próbek do badań laboratoryjnych, przeprowadzenie badań laboratoryjnych, ustalenie, czy materiały lub wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością spełniają wymagania określone w przepisach o materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Ponadto rozporządzenie określa zakres przeprowadzanych oględzin towaru oraz zakres przeprowadzonych badań laboratoryjnych, które obejmują mikrobiologiczne, biologiczne, fizykochemiczne.

Należy pamiętać, że celem kontroli żywności jest zawsze bezpieczeństwo konsumentów. W związku z tym w sytuacji, gdy organ przeprowadzający kontrolę wykryje nieprawidłowości jest zobowiązany wezwać podmiot kontrolowany do zastosowania środki mających na celu usunięcie nieprawidłowości.

---

⁸ Dz. U. z 2004 r., poz. 104, Nr 1097.

Procedurę działań określanych jako krajowe środki zaradcze reguluje rozporządzenie nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt. Organ przeprowadzający kontrolę ma prawo do podjęcia działań niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa paszy lub żywności lub zgodności z prawem paszowym i żywnościowym, zasadami dotyczącymi zdrowia zwierząt lub dobrostanem zwierząt, ograniczenia lub zakazu wprowadzania do obrotu, przywozu lub wywozu paszy, żywności lub zwierząt, monitorowania, oraz w razie konieczności, nakazania wycofania i/ lub zniszczenia paszy lub żywności, upoważnienia do wykorzystania paszy lub żywności do celów innych niż te, do których były początkowo przeznaczone, zawieszenia działania lub zamknięcia całego lub części danego przedsiębiorstwa na właściwy okres czasu, zawieszenia lub wycofania zatwierdzenia zakładu, zastosowania środków dotyczących przesyłek z państw trzecich, a także zastosowania wszelkich innych środków jakie właściwy organ uzna za właściwe.

Postępowanie w zakresie urzędowych kontroli żywności toczy się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁹.

III. System RASFF (the Rapid Alert System for Food and Feed)

W toku realizacji urzędowych kontroli żywności wykorzystywany jest system RASFF. System ten ma na celu poprawę standardów bezpieczeństwa żywności, powstał w 1979 roku, zaś jego członkami są wszystkie państwa Unii Europejskiej, Norwegia, Liechtenstein, Islandia oraz Szwajcaria. Ponadto z systemem tym połączony jest Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), Europejska Agencja Kosmiczna (ESA), a także Commission.

Głównym zadaniem system RASFF jest ochrona konsumentów przed zagrożeniami wynikającymi z bezpieczeństwa żywności. System ten zapewnia wysyłanie, odbieranie oraz udzielanie informacji dotyczących zagrożeń bezpieczeństwa żywności w taki sposób, by uniknąć wprowadzenia na rynek zagrożonej żywności.

---

⁹ J. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.

W ramach systemu RASFF funkcjonuje portal ogólny oraz portal dla konsumentów. Utworzona przez Komisję Europejską baza danych RASFF pozwala na przekazywanie informacji o bezpieczeństwie żywności z zachowaniem standardów bezpieczeństwa obrotu gospodarczego oraz ochrony konsumentów¹⁰.

W polskim porządku prawnym definicję systemu RASFF określa art. 3 pkt 42 ustawy u.b.ż., z którego wynika, że jest to system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach. Do obowiązków organów przeprowadzających urzędowe kontrole żywności należy powiadamianie w ramach sieci systemu RASFF o niebezpiecznej żywności, w tym żywności pochodzenia zwierzęcego oraz paszach określonych w przepisach o paszach oraz o materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Ponadto, siecią systemu RASFF kieruje Główny Inspektor Sanitarny, a także prowadzi krajowy punkt kontaktowy systemu RASFF oraz jest odpowiedzialny za funkcjonowanie krajowego punktu kontaktowego. Główny Inspektor Sanitarny zobowiązany jest powiadomić Komisję Europejską o stwierdzonych przypadkach niebezpiecznej żywności oraz pasz.

Podejmowane w ramach sieci systemu RASFF czynności zaliczane są do czynności materialno-technicznych, które ze swej istoty nie stanowią rozstrzygnięcia o charakterze władczym. Jednakże wprowadzenie do systemu informacji o produkcie niebezpiecznym dla konsumentów wywołuje dla producenta lub importera znaczące skutki prawne. Konflikt interesów jaki powoduje wprowadzenie do systemu RASFF informacji o produkcie należy rozpatrywać z perspektywy znacznie szerszej. Mianowicie istotą systemu RASFF jest ochrona życia i zdrowia konsumentów. Na tym tle rodzić się mogą sprzeczności pomiędzy swobodą działalności gospodarczej o ochroną życia i zdrowia ludzkiego. Ochrona ta jest w pełni skonkretyzowana poprzez przekazywanie informacji o konkretnym produkcie niebezpiecznym. W tym też zakresie działania organów urzędowej kontroli żywności sprowadzają się do podjęcia czynności mających na celu natychmiastowy przepływ informacji o produkcie niebezpiecznym.

Z punktu widzenia procesowego wprowadzenie do systemu informacji nie stanowi rozstrzygnięcia w trybie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹¹. Przedsiębiorca, którego towaru dotyczy informacja wprowadzona do systemu RASFF nie ma możliwości podjęcia działań zmierzających do zaskarżenia czynności organów urzędowej kontroli żywności w zakresie wprowadzenia do systemu informacji. Gdyby bowiem

¹⁰ https://ec.europa.eu/food/safety/rasff_en [dostęp: 17.11.2017 r.].

¹¹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257).

zasady systemu zobowiązywały organy urzędowej kontroli do wszczęcia postępowania przed wprowadzeniem informacji do systemu byłoby to sprzeczne z jego istotą. Celem systemu jest przede wszystkim możliwość szybkiego reagowania na sytuacje zagrożenia życia i zdrowia. Zastosowanie przepisów k.p.a. do procedury wprowadzenia informacji do systemu byłoby naruszeniem zasady ochrony zbiorowych interesów konsumentów, które przeważają nad zasadą swobody działalności gospodarczej.

Zatem wprowadzenie do systemu RASFF informacji jest wyłącznie czynnością o charakterze materialno-technicznym, niepodlegającą zaskarżeniu właściwym dla odwołań od decyzji administracyjnej. Ponadto, jak zauważył Naczelny Sąd Administracyjny, nie mogą podlegać stwierdzeniu nieważności czynności materialno-techniczne ani podejmowane w formie rejestracji faktów w ewidencji, ani w formie wystawienia zaświadczeń¹².

Monitoring żywności i żywienia prowadzony jest na podstawie wytycznych do prowadzenia badań opracowanych przez jednostki badawczo-rozwojowe. Urzędowe kontrole żywności prowadzone są na podstawie opracowanych wytycznych. Jednostki te opracowują również opinie naukowe niezbędne do oceny ryzyka.

IV. Zakończenie

Należy podkreślić, że zgodnie z założeniami polityki krajowej, jak i międzynarodowej, najistotniejszym aspektem przeprowadzanych kontroli żywności jest bezpieczeństwo konsumentów. Stąd przeprowadzane kontrole dotyczą zarówno produktów paszowych przeznaczonych do żywności zwierząt hodowlanych, jak również produktów końcowych, przeznaczonych bezpośrednio do konsumpcji. Tak szeroki zasięg kontroli żywności gwarantuje sprawne i szybkie reagowanie na sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu konsumentów. Jednolity system kontroli żywności zagwarantowany został przez szereg przepisów unijnych, dzięki czemu organy krajowe stosują jednolite procedury kontrolne zapewniające sprawny system ostrzegania przed produktami żywnościowymi uznanymi za niebezpieczne.

Bibliografia

Czurzyk M., *Prawne podstawy bezpieczeństwa narodowego*, [w:] J. Pawłowski (red.), *Podstawy bezpieczeństwa współczesnego państwa (podmiotu). Implikacje*, Warszawa 2015,

¹² Wyrok NSA w Warszawie z dnia 7 marca 2014 r., (II OSK 2849/12- LEX nr 1522482).

- Czuryk M., Dunaj K., Karpiuk M., Prokop K., *Bezpieczeństwo państwa. Zagadnienia prawne i administracyjne*, Olszyn 2016,
- Hadzik A., *Straż Graniczna – misja dla bezpieczeństwa*, [w:] S. Mazur, M. Ostrowska, M. Zawartka (red.), *Rola i zadania instytucji bezpieczeństwa wewnętrznego*, Katowice 2016,
- Karpiuk M., *Prawne podstawy bezpieczeństwa*, [w:] A. Żukowski, M. Hartliński, W.T. Modzelewski, J. Więclawski (red.), *Podstawowe kategorie bezpieczeństwa narodowego*, Olsztyn 2015,
- Karpiuk M., Szczęch N., *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe*, [w:] M. Karpiuk (red.), *System Bezpieczeństwa Narodowego*, t. I, Olszyn 2017,
- Wojciechowski P., (w:) *Bezpieczeństwo żywności i żywienia. Komentarz*, LEX 2017,
- Wojciechowski P., *Zasada kompleksowości ukł (przeprowadzanie kontroli we wszystkich stadiach produkcji i obrotu żywnością)*, [w:] *Wspólnotowy model urzędowej kontroli żywności*, Oficyna 2018.

Streszczenie

W artykule podjęta jest problematyka dotycząca urzędowych kontroli żywności, które są niezbędne z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa żywności. Aby zapewnić to bezpieczeństwo organy kontroli muszą przekazywać sobie informacje i materiały o uchybieniach stwierdzonych w związku z dokonywaniem urzędowej kontroli żywności, stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia człowieka i bezpieczeństwa żywności i żywienia, w tym o przypadkach stwarzających zagrożenie chorób odzwierzęcych, stanowiących naruszenie przepisów prawa żywnościowego. Na taką konieczność wskazują przepisy wykonawcze.

SŁOWA KLUCZOWE: kontrola, żywność, bezpieczeństwo żywnościowe

Summary

The article discusses the issue of official food inspections, which are necessary from the perspective of ensuring food safety. To ensure this safety, inspecting authorities must provide each other with information and materials on the deficiencies discovered during official food inspections that pose a threat to human health or life and food and nutrition safety, including those that might carry the risk of zoonoses that violate the food regulations. Executive regulations indicate this necessity.

KEY WORDS: inspection, food, food safety

Autor

---

doktor nauk prawnych, radca prawny, pracownik SKO w Lublinie.